

Kojetínské divadelní hody

Autor: Vladimír Fekar

Kojetínská přehlídka – maraton od středy do neděle. (18. až 22. března 2015) Ředitelkou přehlídky Hankou Svačinovou a týmem, který ji obklopuje, je Divadelní Kojetín důsledně připravovanou akcí, kterou na místním Sokolovu (jak přezdívají Sokolovně, kde se přehlídka odehrává), považují za reprezentativní kulturní událost. Starosta Jiří Šírek společně s místostarostou podpořili přehlídku i svým hereckým uměním, když na slavnostním zahájení sehráli komickou scénku, v níž se přetělesnili do dvou ubrblaných koječáků, nadávajících na místní poměry. Odpatetizovaný a sebeironický milý začátek festivalu – bravo.

Činoherní | Hudební | Krajské postupové přehlídky

Detektivka napětí zbavená

S kojetínskými duchovně a v mnohém i organizačně spřízněný **Divadelní spolek Kroměříž** odstartoval soutěžní část přehlídky *Vraždou na faře* Agathy Christie. Detektivka v divadle, věčný problém, zejména v době filmové a televizní zkratky, která ono detektivní pátrání zrychluje, dynamizuje, elegantněji vytváří napětí. V divadle je realizace detektivky záležitostí pro mistry řemesla.

Christie zasazuje zločin do malého městečka, na „svaté“ místo fary. Výborná volba, pokud bychom domýšleli morálku malého městečka. Vždyť smrt plukovníka si určitě přálo více lidí. O vraždě se ovšem v inscenaci kroměřížských hovoří jako o něčem tak všedním, že budování detektivního napětí se nedostaví. Detektivky Agathy Christie jsou hrou argumentů stavěných proti sobě, zároveň jsou založeny na minuciózním vykreslení postav, jejich psychologie.

Kroměřížští jakoby spálili obrovské množství energie na zdánlivý dojem autentického herectví, než na budování žánru a vytváření dramatických konfliktů. Podstata detektivky, konflikty mezi postavami, vytváření alibi, vzbuzení falešného podezření u diváků, na to už jaksi síly nestačily. Když se k tomu přidal ještě boj s textem, neboť repríza je tak trochu obnovenou premiérou, stala se z Vraždy na faře bitva s časem.

Kroměřížský soubor je herecky poměrně disponovaný, a tak ono ubití Agathy Christie samotný soubor vnímá jako svou prohru. S úsměvem a nadhledem utrousili, že místo úsloví dopadl jako Napoleon u Waterloo ujme se určitě úsloví dopadl jako Agátha v Kojetíně.

Svižně bez obřadu

Komedie Jacquese Vilfrida a Jeana Giraulta *Bez obřadu* byla opět jednou z žánrových situačních komedií francouzského ražení, které jsou vedle kousků anlgosaské provenience stále populárnější. Bez obřadu má hravé postavy, svižnost Louise de Funese. Režisérka Radka Poučová žánr zvládá poměrně slušně a sebevědomě secvičit. Eva Kašpárová Zajíčková se svým manželem Ondřejem Kašparem dominují inscenaci svými hereckými výkony. Kašpar hraje přesvědčivě otce s funesovskou vervou a fraškovitou hysterií, Eva Kašparová Zajíčková vykruhuje půvabně afektovanou... Mnozí další příjemně sekundují. Souboru komedie tohoto žánru sluší a velmi svižně, dynamicky zachází s představami v poměrně kultivovaném scénografickém řešení.

Peškiáda ve formě

Říká se, že Peškovu poetiku buď můžete, nebo nemusíte. Má své skalní zastánce i odpůrce. Někdy je to ovšem tak, že poetika si tak nějak sedne ideálně s tématem. Peškovo divadlo je plebejsky dravé divadlo, lidové, skočné, svižné, hudební, dokonale secvičené a energické.. **Ořechovské divadlo Ořechov** přivezlo do Kojetína komedii *Jak Švédové L.P. 1645 marně dobývali Brno, aneb Bylo nebylo*. Je to do jisté míry revival inscenace z roku 1994, čili o dvacet let později divadlo opět k výročí dobývání Brna. Pamětníci jako Vít Závodský dokonce byli schopni identifikovat, které postavy přibýly a které ubyly.

Legenda o dobývání Brna stala se režisérovi Vlastimilu Peškovi a ořechovským příležitostí k neobyčejně dynamické apokryfní taškařici a hudební frašce, jejímž tématem je hra (hraní si) s legendou a historickými fakty. Rámcovou situací je každoroční „otvírání hrobů“ těch zemřelých, kteří dobývání Brna zažili, ti si pak znovu sehrají události formou groteskní frašky, během níž na sebe berou role jednoho či druhého tábora. Některé historické události jsou ve zběsilém tempu hrány ve více variantách, autor i herci parodizují také zmatení jazyků, k němuž během dobývání docházelo.

Každoročně se otvírají hroby na den výročí, mrtví z nich vyskakují, aby si zahráli, jako to tehdy bylo. Nebo nebylo? Hrají to dravě, některé scénky si vrátí, některé sehrají v jiné verzi. O dějinách jedné války, v níž se Evropa mísila u Brna, generálové stáli proti sobě a museli se dohodnout. V době válečného konfliktu na Ukrajině a vůbec, roztržšené politické situace vůbec, zjevila se tato komedie aktuálnější, než bychom si byli bývali připustili, a to i přesto, že Peška se do žádných aktualizací nepouští.

Peška dokáže být interaktivní, první řady jsou zapojeny do bojů a (na straně Švédů, považte, dobývají molitanovými koulemi brněnské hradby na jevišti. Jde o divadlo syntetické (plné hudby a tance), jak je tomu ostatně u inscenací Vlastimila Pešky zvykem.

Dobývání Brna je příkladem hravého rozehrání historické události, výsostně lidového divadla. Jistá

prostořekost Peškova divadla se tak nějak snoubí s tématem, humorem se, pateticky trochu řečeno, bráníme nesmyslnosti války jako takové.

Jezinky bezinky ztraceny v textu i žánru

Jezinky Bezinky v nastudování souboru **Lojza z Oder** byly muzeálním kouskem. A tak komediální příběh s prvky parodie na horor, černé komedie, suchého anglického humoru zůstal jaksi nedotknut jakékoliv výraznější žánrové interpretaci. Rozpadlé tempo, tápání v textu a s tím související značná herecká nejistota určitě souviselo také s dlouhou pauzou od poslední reprízy, každopádně lze konstatovat, že *Jezinky Bezinky* byly nejslabší inscenací přehlídky.

Geometrický Tlustý anděl z Rouenu

Tak geometrickou režii už jsem dlouho neviděl. Jirí Konig si vybral text napsaný jako reakci na události 2. světové války. Povídka Kulička Guy de Maupassanta, která vypráví příběh prostitutky, jež rozhoduje o osudu běžných Francouzů během francouzsko-pruských válek, se stala jasnou paralelou k událostem druhé světové války. Hochwälderova hra o zásadové kurtizáně je trochu modelová, chcete-li tezevitá a agitační i přes apel, s nímž se nelze neztotožnit. Její až plakátově jednoznačné rozčlenění postav bylo režii posilováno a akcentováno. Jednotlivec stojí proti davu, který se chová stádně, neodvážně. Takže geometričnost i jistý duch realistického, avšak zároveň hrdiny romantizující patosu je na místě. Soubor z Václavova předvedl inscenaci, která je příkladem poctivého, řemeslně i herecky zrušeného divadla konvenční činohry. Uvěřit autorovi, poctivě a bez zlehčování jej interpretovat a dobře obsadit ovšem není někdy až tak málo.

Kód Nula

Hvozdenští vyvolali se svým Kódem Nula velmi rozporuplnou reakci v lektorském sboru. *Kód nula* je zejména autorským počinem Aleny Herman, která je podepsána pod scénářem, režii, výběrem hudby a ujala se také klíčové role dramatu, postavy Elen. Pevný režijní rukopis bezesporu ovlivnil i další výrazné jevištní složky: scénografii, kostýmy, svícení.

Kódem nula je v této hře označováno dítě, jehož genetická informace byla už v čase narození taková, že existovalo vysoké riziko předčasného úmrtí z důvodů nevyлéčitelné nemoci. Dítě označeno kódem nula nemá nárok na zdravotní pojištění. Nevyлéčitelnou cystickou fibrózou trpí Dan, syn Elen a Sama. Alena Herman ve své hře velmi umně řadí časově chronologicky za sebou dramatické situace, během nichž můžeme sledovat, co rozhodnutí mít takto geneticky předurčené dítě způsobí v nejbližším okolí manželského páru i ve vzájemných vztazích manželského páru. Ve druhé části hry pak do hry vstoupí motiv smrtelné nemoci Elen (nádor na mozku), která vnese do dramatu téma volby mezi vlastním životem a životem vlastního syna.

Kód nula v sobě skrývá silná etická i společenská témata, zda je etické geneticky zasahovat do počtí dítěte, zda dítě s genetickou vadou je méněcenné, jakou roli hraje ve společnosti realizace v kariéře atd. Alena Herman dala inscenaci lyrickopoetickou náladu, jak volbou lyrizující hudby, tak svícením, tak střídavými hereckými prostředky, nebo „rozhlasovými pasážemi“, jež jsou komentářem obrazu. Lektorka Petra Kohutová přišla s přílehlavým žánrovým označením romance s prvky sci-fi. Celá inscenace je

výtvarně velmi sugestivní a v kontextu amatérského divadla nebývale estetická. Rozporuplné přijetí souviselo s některými zvolenými inscenačními prostředky, kvůli nimž balancuje na hraně (někdy za hranou) sentimentálního a lyrizujícího kýče, čímž oslabuje hrany konfliktu, zdvojuje informace. Zvěcnění a proškrtání vět, jež působí jako tezovité pravdy, objevení zhušťujícího, výmluvného obrazu by posílilo příběh a jeho vyznění.

Výtky však nic nemění na tom, že se jedná o pozoruhodný divadelní počín, přičteme-li k tomu fakt, že se jedná o inscenaci venkovského divadelního souboru.

Komorně o Fridě Kahlo

Divadlo DiGoknu Rožnov pod Radhoštěm se rozhodlo zabývat významnou mexickou básnířkou Fridou Kahlo. Vybrali si hru *Glorie Montero*, které je více než monodramatem scénickým monologem, tudíž postrádá výraznější dramatickou situaci. V monologu jsou postupně rozkrývány zásadní okamžiky jejího osobního, uměleckého i politického života.

Hlavní představitelku Emu Zámečnickovou prostě osud Fridy Kahlo okouzlit. A její osud se rozhodla vyprávět psychorealisticky, melancholicky až nostalgicky, ve scénickém monologu škrty redukovala politickou část její osobnosti a soustředila se více na záležitosti vztahové. V popisné scéně Fridina „pokojíčku“ se Frida Emy Zámečnickové od postele plouží ke stoečku a k věšáku. Pomalu se líčí a převléká, chystaje se na výstavu, snad spíše na setkání se smrtí. Tato jednoduchá rámcová situace je však hrána poněkud monotónně, s velkým důrazem na bolest fyzickou i duševní. Jakoby chyběl jistý druh živočišné energie, kterou v sobě Frida Kahlo, soudě podle materiálů a obrazů, jež se po ní zachovaly, v sobě měla až do konce svých dní.

Nicméně sympatické na tomto souboru je, že si vytvoří komorní projekt spíše sám pro sebe, s niterné potřeby se skrze osud Fridy Kahlo dozvídat něco i tak trochu sám o sobě.

Aktuální brodský Caesar Voskovce a Wericha

Divadlo Brod z Uherského Brodu se svým principálem Romanem Švehlíkem se čas od času vydává cestou kontaktního lidového divadla. Výraznou inscenací bylo před časem jejich zpracování Slovácko sa sudi. Volba hry *Caesar* Jiřího Voskovce a Jana Wericha mi tuto inscenaci připomněla, i zde se totiž jedná díky forbinovým extempore o divadelní počín, který chce ukázat hravost souboru.

Výběrem, ale i úpravami textu upozornil Roman Švehlík na to, že hry Osvobozeného s politickým tématem, mezi něž *Caesar* patří, za současné geopolitické situace jaksi znovu nabývají na aktuálnosti. Samotné situace a inscenace jsou však až přespříliš nedotažené, a to jak pěvecky, tak i herecky, a tak leccos ku škodě věci působí nepřesně, nahodile. Inscenaci drží především spontánní nasazení herců, forbinové výstupy.

Emo muzikál Divadla Blic

Pod autorstvím Sylvie Zlaté se skrývá údajně fanyška souboru divadla Blic, jejíž hru se rozhodli nastudovat **divadelníci z Ostrožské Nové vsi**. Její hra je podivnou groteskou o rodince pohřebáků. Nazval jsem s tento zvláštní divadelní tvar s písněmi jako emo muzikál. Prostředí pohřebáků totiž není příležitostí ke grotesce jako v případě her Josefa Tejkla, ani k psychologickému rozehrání jako ve Spalovači mrtvol. Je

to bizarní sled obrázků ze života poněkud vychýlené rodiny. Obsahuje poměrně atraktivní motivy, dcera se po sebevraždě převtělí do syna této rodiny. Vše působí jaksi surreálně. Zaujme insceace výraznou výtvarnou stylizací, svícením, pocit vyprázdňelosti a jisté nedopovězenosti však zůstává, zamyslíme-li se nad liniemi a vývojem zápletky, jednotlivých postav. Souboru slouží ke cti, že se pokouší o riskantní autorskou tvorbu.

Tečka za Kojetínem

Kojetín je nabitou přehlídkou, Kupodivu přinesl i jistou žánrovou pestrost, přestože, jako ostatně mnohé přehlídky v poslední době, i tato přehlídka odrážela stále silnější příklon amatérských souboru k lehčím, komerčnějším žánrům.

Autor: Vladimír Fekar